EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.5.2023
COM(2023) 603 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Tšehhi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2023. aasta lähenemisprogrammi kohta

{SWD(2023) 603 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Tšehhi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2023. aasta lähenemisprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[3] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 taaste- ja vastupidavusrahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

---

1 ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.

2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

(2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[4] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks. 22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Tšehhit ühe liikmesriigina, keda võib mõjutada tasakaalustamatus või kelle puhul on oht, et teda võib mõjutada tasakaalustamatus, ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 16. mail 2023, ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 13. märtsil 2023.

(3) Kuigi ELi riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, mõjub geopoliitiline kontekst neile jätkuvalt negatiivselt. Kuna EL toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse ELi majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju haavatavatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse jõuliselt ELi konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

(4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“,[5] et edendada ELi nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. Kava täiendab Euroopa rohelise kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada ELi suutlikkust töötada välja nullnetotehnoloogiaid ja toota tooteid, mida on vaja ELi ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Kava aluseks on neli sammast: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[6] milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga välja kujundada majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatises seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed ELi ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitused aitavad neid prioriteete ellu viia.

(5) 2023. aastal jätkab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta arenemist kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[7] eesmärk on kiiresti kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad need suurendada ELi nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud rohelise kokkuleppe tööstuskavas kliimaneutraalsuse ajastuks, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile vajaduse korral ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

(7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks. Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist[8]. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu. Liikmesriike kutsuti üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse (3 % SKPst) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema varasemast palju paremini suunatud haavatavatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele. Komisjon pani ette, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida ning sõnastada esmaste netokulude alusel, nagu on kavandatud teatises ELi majanduse juhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta[9]. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid peaksid jätkama riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagama taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude ELi vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks olemasolevate õigusnormide kohaselt 2024. aasta kevadel 2023. aasta tulemuste põhjal.

(8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud ELi majandusjuhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeeringute

---

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Ettepanekutega soovitakse anda liikmesriikidele suurem kontroll keskpika perioodi kavade koostamise üle, kuid kehtestada ka rangem nõuete täitmise tagamise kord tagamaks, et liikmesriigid täidavad oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades võetud kohustusi. Eesmärk on viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.

(9) 1. juunil 2021 esitas Tšehhi vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 8. septembril 2021 võttis nõukogu vastu otsuse Tšehhi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta[10]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Tšehhi on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(10) 13. aprillil 2023 esitas Tšehhi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 8 lõikega 1 oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 28. aprillil 2023 oma 2023. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Tšehhi kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Tšehhi kohta 2023. aasta riigiaruande[11]. Selles hinnati Tšehhi edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Tšehhi on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Tšehhi edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Tšehhi kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023[12]. Analüüsi põhjal järeldati, et Tšehhis ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Haavatavused on eelkõige seotud hindade konkurentsivõime ja eluasemehindadega, kuid tundub, et tulevikus on nende mõju piiratud, sest kodumajapidamiste võlakoormus on mõõdukas ja inflatsioon peaks pidurduma ELi keskmisest näitajast oluliselt kiiremini. Majandust mõjutas tugevalt energiahinnašokk ja kiire inflatsioon. Inflatsiooni kiirenemisele on kaasa aidanud ka pärast pandeemia puhkemist lõdvenenud eelarvepoliitika. Kuigi üldine hinnasurve on endiselt suur, peaks kulupõhine konkurentsivõime energiahindade alanemise tõttu tulevikus osaliselt taastuma, ilma et tekiks välispositsiooni jätkusuutlikkusega seotud probleeme. Inflatsioon peaks pidurduma oluliselt kiiremini kui ELis keskmiselt. Kuid kui praegune inflatsioonitase peaks püsima jääma, võib see ohustada Tšehhi konkurentsivõimet. Jooksevkonto näitajate hiljutine halvenemine

[10] Nõukogu 8. septembri 2021. aasta rakendusotsus Tšehhi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 11047/21; ST 11047/21 ADD 1; ST 11047/21 COR 1).

[11] SWD(2023) 603 final.

[12] SWD(2023) 628 final.

nõuab tulevikus hoolikat jälgimist. Viimastel aastatel on nõudlus eluruumide järele madalate intressimäärade, sissetulekute kiire kasvu ja makrotasandi usaldatavusmeetmete lõdvendamise tõttu kiiresti kasvanud ning elamuehitajad ei ole suutnud sellega sammu pidada. Eluasemehinnad, mis pandeemia ajal jõuliselt kasvasid, hakkasid 2022. aasta keskel kõrgemate intressimäärade ja rangemate laenutingimuste tõttu langema. Eluasemehindade olulise korrigeerimise oht näib siiski olevat väike, kodumajapidamiste võlakoormus on mõõdukas ja pangandussektori seisund on kindel, kuid kui pakkumine jääb ka keskpikas perspektiivis piiratuks, võivad hinnad veelgi tõusta. Inflatsiooni ohjeldamiseks on vaja jätkuvalt pingutada. Inflatsiooni kiireks vähendamiseks peaks nõudluse kasv oluliselt aeglustuma, ning seda on võimalik saavutada piisavalt range raha- ja eelarvepoliitika abil.

(13) Eurostati kinnitatud andmete põhjal[13] vähenes Tšehhi valitsemissektori eelarvepuudujääk 5,1 %-lt SKPst 2021. aastal 3,6 %-le SKPst 2022. aastal, samal ajal kui valitsemissektori võlg vähenes 42,0 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 44,1 %-le SKPst 2022. aasta lõpus. 24. mail 2023 avaldas komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande[14]; kõnealuses aruandes arutati Tšehhi eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2022. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägikriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega[15] ei teinud komisjon ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused; seevastu märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta tulemuste põhjal. Tšehhi peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarve koostamisel.

(14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulusid vähendavad meetmed bensiini ja diislikütuse aktsiisi vähendamist, maanteemaksu tühistamist ettevõtjatele ja lõpptarbijate makstava taastuvenergia lisatasu vähendamist; sellised kulusid suurendavad meetmed hõlmasid kindlasummalist toetust energiaarvetele (nn säästutariif), kõrgetest energiahindadest mõjutatud tööstussektorite toetamist ja ühekordset lastetoetust. Komisjoni hinnangul oli nende meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,7 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,3 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 2021. aasta 2,0 %-lt SKPst 2022. aastal 0,1 %-le SKPst.

(15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Tšehhil[16] säilitada 2022. aastal toetav eelarvepoliitika, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastust saadav impulss, ning riiklikult rahastatavad investeeringud.

(16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[17] 2022. aastal üldjoontes neutraalne –0,1 % SKPst, nagu soovitas nõukogu. Tšehhi jätkas vastavalt nõukogu soovitusele

---

13 Eurostat-Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

14 COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

15 COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

16 Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2021. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 304/10, 29.7.2021, lk 10).

17 Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga

majanduse taastamise toetamist, kasutades selleks muu hulgas taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavaid investeeringuid. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2022. aastal 1,1 % SKPst (2021. aastal 1,1 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse[18]. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvul (ilma uute tulumeetmeteta) olema üldises eelarvepoliitikas pärssiv mõju 0,3 protsendipunkti. Seega hoidis Tšehhi riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all. Seega säilitas Tšehhi riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu on soovitanud nõukogu.

(17) Lähenemisprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on realistlik. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 0,1 % ja 2024. aastal 3,0 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis ennustatakse sarnaselt, et reaalne SKP suureneb 2023. aastal 0,2 % ja 2024. aastal 2,6 %.

(18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta lähenemisprogrammis, et valitsemissektori eelarve puudujääk väheneb 2023. aastal 3,5 %-le SKPst. 2023. aasta väike langus tuleneb peamiselt suurematest kulutustest, näiteks energiatoetusmeetmetega seotud subsiidiumid, või suuremast kapitali kogumahutusest põhivarasse, mida tasakaalustab teiste kuluartiklite väiksem kasv ja ELi rahalistest vahenditest saadava tulu suurenemine. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2022. aasta 44,1 %-lt SKPst 43,5 %-le SKPst 2023. aasta lõpuks. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 3,6 % SKPst. See on kooskõlas lähenemisprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse väiksem: 42,9 % 2023. aasta lõpuks. Erinevus tuleneb prognoositud suuremast SKP nominaalkasvust.

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama meetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid (eelkõige lõpptarbijatelt taastuvenergia eest nõutava lisatasu vähendamine ja diiselkütuse aktsiisi langetamine) ning uusi meetmed, nagu hinnalae kehtestamine elektri- ja gaasihindadele ning toetused küttesektoris. Nende meetmete kulusid kompenseerivad osaliselt uued maksud energiatootjate ootamatule tulule, nimelt maks, mida elektritootjad maksavad teatavat hinnataset ületavatelt tuludelt, ning ootamatu tulu maks, mida kohaldatakse elektri ja gaasi tootmise ja müügi ning fossiilkütuste kaevandamise, kütuste ja naftakeemiatööstusega seotud valdkondades tegutsevate ettevõtete suhtes. Neid tulusid arvesse võttes on komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 1,3 % SKPst[19]. Enamik 2023. aasta meetmetest ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele kodumajapidamistele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seega on sihipäraste toetusmeetmete summa, mida võetakse arvesse 2023. aasta soovituse täitmise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi

---

seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

[18] Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid ekspansiivse panuse 0,4 protsendipunkti SKPst, mis tulenes muu hulgas maksetest Tšehhi Postile universaalsete postiteenuste osutamiseks ajavahemikul 2018–2022.

[19] See näitaja kajastab meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

kohaselt 2023. aastal 0,1 % SKPst (võrreldes 0,2 %ga SKPst 2022. aastal). Ukrainast ümberasustatud isikutele ajutise kaitsega seotud eelarvekulud peaksid 2022. aastaga võrreldes vähenema 0,1 protsendipunkti SKPst.

(20) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu[20] Tšehhil võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,[21] võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Tšehhi peaks olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Tšehhil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid.

(21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (+1,4 % SKPst). See järgneb 2022. aasta üldjoontes neutraalsele eelarvepoliitikale (–0,1 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvul (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks olema 2023. aastal üldisesse eelarvepoliitikasse pärssiv panus 1,2 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude vähenemist 0,1 % SKPst. See hõlmab ka väiksemaid kulusid Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumiseks (0,1 % SKPst). Kokkuvõttes on riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kavandatud kasv nõukogu soovitusega kooskõlas. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavad kulud peaksid 2023. aastal moodustama 1,6 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavatel investeeringutel peaks olema eelarvepoliitikasse pärssiv panus 0,5 protsendipunkti[22]. Seega kavatseb Tšehhi rahastada täiendavaid investeeringuid taaste- ja vastupidavusrahastust ja muudest ELi vahenditest ning ei säilita prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavaid investeeringuid. Tšehhi kavatseb rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks üldkasutatavate hoonete energiatõhususe parandamine või investeeringud raudteesse või digiteenustesse, mida osaliselt rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust ja muudest ELi fondidest.

(22) Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult vähenema 2,9 %-le SKPst 2024. aastal. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt energiatoetusmeetmete järkjärgulisest kaotamisest, mille tulemuseks on väiksemad toetused ja sotsiaalmaksete aeglasem kasv võrreldes nominaalse SKP kasvuga. Programmis prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2024. aasta lõpuks 44,0 %-le. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2024. aastal 3,0 % SKPst. See on üldiselt kooskõlas programmis prognoositud puudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta

[20] Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Tšehhi 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2022. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 19).

[21] Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Tšehhi keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, hinnanguliselt 13,3 %.

[22] Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma pärssiva panuse 0,1 protsendipunkti SKPst.

kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse väiksem: 43,1 % 2024. aasta lõpuks.

(23) Lähenemisprogrammiga nähakse ette enamiku energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Praegu eeldab komisjon, et energiatoetusmeetmete netokulu on 2024. aastal 0,0 % SKPst, võrreldes 1,3 %ga SKPst 2023. aastal. Need hinnangud sõltuvad eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti.

(24) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst keskpika perioodi eesmärgi suunas[23]. Võttes arvesse riigi rahanduse kestlikkusega seotud kaalutlusi[24] ja vajadust vähendada eelarvepuudujääki allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst, oleks asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 0,5 % SKPst. Selle saavutamiseks ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude kasv[25] 2024. aastal ületada 6,0 %, nagu on märgitud käesolevas soovituses. See aitab vähendada ka alusinflatsiooni, mis on tunduvalt üle ELi keskmise ja mis juhul, kui olukord ei muutu, võib pärssida konkurentsivõimet.

Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni hinnangul 1,3 % SKPst 2023. aastal) järk-järgult kaotada, võttes arvesse energiaturu arengut ja alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning kasutada nendest tulenevat säästu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Komisjoni hinnangute kohaselt tooks see kaasa esmaste netokulude kasvu alla 2024. aastaks soovitatud maksimaalse kasvumäära.

(25) Kui poliitikameetmeid ei muudeta, peaks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude kasv vastavalt komisjoni 2023. aasta kevadprognoosile olema 2024. aastal 3,0 %, mis on soovitatud kasvumäärast väiksem.

(26) Programmi kohaselt peaksid valitsussektori investeerimiskulutused vähenema 4,9 %-lt SKPst 2023. aastal 4,4 %-le SKPst 2024. aastal. Investeeringute vähenemine kajastab selliste riiklikult rahastatavate investeeringute ja ELi rahastatavate investeeringute vähenemist, mis on pärit mujalt kui taaste- ja vastupidavusrahastust.

(27) Lähenemisprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2026. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult vähenema 2,4 %-le SKPst 2025. aastal ja 2,2 %-le SKPst 2026. aastal. Seega peaks valitsussektori eelarvepuudujääk vähenema 2024. aastal alla 3 % SKPst. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 44,0 %-lt 2024. aasta lõpus 45,0 %-le 2026. aasta lõpuks.

(28) Tšehhi seisab keskmises ja pikas perspektiivis silmitsi riigi rahanduse kestlikkusega seotud riskidega. Rida viimase kolme aasta jooksul võetud püsiva mõjuga fiskaalmeetmeid, sealhulgas füüsilise isiku tulumaksu baasi vähendamine ja mitu sotsiaalkindlustuskulude indekseerimist üle seadusega kehtestatud miinimummäära, on halvendanud struktuurset eelarvepositsiooni. Riigi rahanduse kestlikkusele avaldab

---

[23] Vt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5, milles nõutakse kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst ka liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

[24] Komisjoni hinnangul peaks Tšehhi struktuurse esmase eelarvepositsiooni suhe SKPsse paranema 0,15 protsendipunkti aastas, et tagada valitsemissektori võla hoidmine usaldusväärsel tasemel keskpikas perspektiivis. See hinnang põhines komisjoni 2022. aasta sügisprognoosil. Selle hinnangu lähtepunktiks olid 2024. aastaks prognoositud valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg, mille puhul eeldati energiatoetusmeetmete kaotamist 2024. aastal.

[25] Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulusid ega tsüklilisi töötuskulusid.

keskpikas ja pikas perspektiivis täiendavat survet elanikkonna vananemisega seotud kulude kasv. Vanadussõltuvusmäära prognoositud kahekordistamine[26] ja vanaduspensioniea ülempiiri kehtestamine pärast 2030. aastat peaksid suurendama pensionikulusid 8,8 %-lt SKPst 2030. aastal 11,4 %-le SKPst 2050. aastal. Lisaks prognoositakse, et avaliku sektori kulutused tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele kasvavad rahvastiku vananemise tõttu 2070. aastaks vastavalt 0,9 protsendipunkti ja 1,7 protsendipunkti. Võimalikud meetmed riigi rahanduse kestlikkuse parandamiseks pikas perspektiivis hõlmavad vanaduspensioniea tõstmist kooskõlas oodatava eluea pikenemisega, eakamate inimeste tööturul osalemise määrade kasvu stimuleerimist ja ennetähtaegselt pensionile jäämise piiramist, pensionide indekseerimise määrade korrigeerimist või muude meetmete võtmist selleks, et suurendada tööjõupakkumist ja tagada seeläbi pensionisüsteemile suurem tulu.

(29) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Tšehhi taaste- ja vastupidavuskava rakendamine käib, kuid sellega võivad kaasneda teatavad viivitused. Tšehhi esitas kavas seatud 37 eesmärgi ja sihi kohta ühe maksetaotluse, mille alusel maksti välja kokku ligikaudu 928 miljonit eurot. Kava õigeaegseks rakendamiseks on vaja veelgi parandada haldussuutlikkust ning seada olulisemad reformid ja investeeringud tähtsuse järjekorda. Kava ja selle *addendum*'id vaadatakse eeldatavasti läbi 2023. aastal, et võtta arvesse REPowerEU peatükki ja tagastamatu toetuse suurenemist. Tšehhi teatas 30. märtsil 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 14 lõikele 6 oma kavatsusest taotleda taaste- ja vastupidavusrahastust kuni 11 miljardit eurot täiendavat laenutoetust. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Tšehhi strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

(30) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Tšehhi ühtekuuluvuspoliitika programmdokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikuses täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Tšehhis ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupanuvõimet ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.

(31) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Tšehhi silmitsi mitmete muude küsimustega, mis hõlmavad eluruume, energiapoliitikat ja rohepööret.

(32) Eluruumide taskukohasuse tase, mis on regiooniti väga erinev, on Tšehhis olnud viimasel viiel aastal üks ELi madalamaid. Kiirelt kasvavad eluasemehinnad on kinnisvara ostmise keskmise sissetulekuga rühmade jaoks keerukaks muutnud. See on omakorda suurendanud nõudlust üürikinnisvara järele ja muutnud ka selle vähem taskukohaseks. Lisaks ei suuda ebapiisav hulk sotsiaaleluruume katta väikese sissetulekuga ja haavatavate leibkondade täit nõudlust (see moodustas 2020. aastal

[26] Vastavalt komisjoni 2021. aasta rahvastiku vananemise aruandele.

eluruumide üldkogumist 0,4 %, samal ajal kui ELi keskmine on 7–8 %[27]) ning olemasolevaid eluasemetoetusi kasutatakse liialt vähe, mis võib olla osaliselt tingitud kas halduskoormusest, häbimärgistamisest või vähesest teadlikkusest. Seetõttu on eluruumivajadusega perede arv viimastel aastatel kasvanud, tekitades täiendavaid kulusid avaliku sektori eelarvele ja tervishoiusüsteemile. COVID-19 pandeemia ja Ukrainas sõja eest põgenevate inimeste sissevool on neid olemasolevaid probleeme veelgi süvendanud. Ühtekuuluvuspoliitika rahastamine on jätkuvalt oluline allikas sotsiaaleluruumidesse tehtavate investeeringute katsetamiseks ja rahastamiseks ning aitab suurendada sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust. Selleks et olukord märkimisväärselt paraneks, on siiski vaja muid rahastamisallikaid. Tšehhil puuduvad sotsiaaleluruume käsitlevad õigusaktid ja terviklik raamistik, ning see raskendab killustatud eluasemepoliitika koordineerimist ning riiklike ja piirkondlike asutuste kohustuste kindlaksmääramist. Stabiilne ja jätkusuutlik rahastamine riiklikest allikatest koos üüri- või ühistueluruumide puhul antavate soodustustega aitaks suurendada taskukohaste eluruumide pakkumist ning aitaks neid jõupingutusi järjepidevamaks ja ulatuslikumaks muuta. Tõhus koordineerimine võimaldaks suurel määral edendada eluruumide pakkumist, olemasolevate elamuüksuste rekonstrueerimist ja renoveerimist ning vabade eluruumide kasutuselevõttu.

(33) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse on Tšehhi mitmekesistanud gaasitarneid, et vähenda oma suurt sõltuvust Venemaalt pärit fossiilkütuste impordist. Näiteks on Tšehhi asendanud eranditult Venemaalt pärit gaasitarned peamiselt Norrast pärit gaasitarnete ja veeldatud maagaasi impordiga. Samas ei ole fossiilkütuste tarbimine riigis vähenenud, mistõttu on olemas suur tarnehäirete ja hinnatõusu oht, millel on kodumajapidamistele ja tööstusele suur negatiivne mõju. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Tšehhis maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 17 %, st rohkem, kui oli seatud eesmärgiks (15 %) Tšehhi võiks jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024[28].

(34) Taastuvenergia kasutuselevõtt Tšehhis on peamiselt sõltunud regulatiivsetest piirangutest, loamenetlustest ja jaotusvõrgu piiratud võimsusest. Tšehhi on teinud edusamme mitme regulatiivse probleemi lahendamisel, nagu elektritootmise suhtes kehtestatud litsentsimisnõude ja väiksemate fotogalvaaniliste seadmete (kuni 50 kWp) suhtes kehtestatud ehitusloanõude kaotamine, samuti regulatiivsed muudatused, mis muudavad seadmete paigaldamise lihtsamaks. Siiski tuleks veelgi pingutada, et suurendada energiakogukondade ja oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate mõjuvõimu, võtta kasutusele taastuvenergia ühtne kontaktpunkt ning taastuvenergia eelisarendusalad, et hoogustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja edendada võrgu laiendamist, energiasüsteemi paindlikkust (nt tarbimiskaja või salvestamine), väikeste süsteemide paigaldamist ning nutiarvestite kasutuselevõttu. Võrkudega seotud regulatiivsete reformide käigus tuleks investeerida võrguvõimsuse suurendamisse, paindlikkuse stimuleerimisse ja taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. Lisaks on Tšehhil tugev tööstuslik potentsiaal nullnetotehnoloogiate tootmiseks ning ta võib suurendada investeeringuid kliimasõbralike ja CO_2 heite vähendamise lahenduste arendamisse ja laiendamisse, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus.

(35) Energiahindade tõus, mis tuleneb Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast, on toonud esile vajaduse parandada Tšehhi hoonete energiatõhusust ja võidelda

[27] OECD taskukohaste eluruumide andmebaas 2020, OECD, Pariis.

[28] Nõukogu määrus (EL) 2022/1369 ja nõukogu määrus (EL) 2023/706.

energiaostuvõimetusega. Sellega seoses on Tšehhi käivitanud eluhoonete renoveerimisprogramme ning toetanud eakaid inimesi ja väikese sissetulekuga kodumajapidamisi. Siiski on energiatõhususe parandamiseks vaja rohkem pingutada, muutes selle kättesaadavamaks. Selleks tuleks lihtsustada haldustoetuste kättesaadavust nii kodumajapidamiste kui ka tööstussektori jaoks, sealhulgas täiustades avaliku sektori asutuste suutlikkust ja oskusi. Samuti on vaja korraldada teavituskampaaniaid ja pakkuda üleriigilisi sihtotstarbelisi nõustamisteenuseid, et suurendada elanikkonna teadlikkust energiatarbimise vähendamisega seotud vajadustest ja eelistest ning aidata üksikisikutel ja tööstussektoril toetustele hõlpsasti juurde pääseda. Lisaks peab Tšehhi kiirendama ümberõpet ja oskuste täiendamist selliste töötajate puhul, kellel praegu puuduvad hoonete renoveerimiseks vajalikud oskused.

(36) Lisaks on Tšehhi sõltuvust fossiilkütustest võimalik vähendada, minnes üle heiteta raudteele ja muudele heiteta liikuvuse vormidele. Heiteta sõidukite ja tulevikku suunatud suure läbilaskevõimega laadimis- ning tankimistaristu kasutuselevõtt on siiski jäänud tagasihoidlikuks. Regulatiivsest küljest peaks keskkonnahoidliku liikuvuse riikliku tegevuskava läbivaatamine ja sellega seotud regulatiivsed muudatused looma soodsad tingimused, et minna üle heiteta liikuvusele ja kõrvaldada sellega seotud takistused.

(37) Tööjõu- ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistes sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate väljatöötamine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul kasvuhoonegaaside nullnetoheitega majandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja üleminekut. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad need meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. 2022. aastal oli Tšehhis tööjõunappus seitsme ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi (nt torulukksepad, torupaigaldajad, elektrikud ja elektriseadmete mehaanikud)[29].

(38) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[30] kajastub allpool esitatud soovituses 1,

SOOVITAB Tšehhil võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kaotada kehtivad energiatoetusmeetmed 2023. aasta lõpuks ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja toetusmeetmeid, tagada, et need on suunatud haavatavate kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

[29] Põhineb Euroopa Tööjõuameti 2023. aasta EURESe 2022. aasta aruandel tööjõupuuduse ja liigse tööjõu kohta, st EURESe riiklike koordinatsioonibüroode esitatud andmetel. Oskuste ja teadmistega seotud nõuded põhinevad oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori (ESCO) kohasel rohepöörde jaoks vajalike oskuste taksonoomial. Näidete analüüsimisel on aluseks võetud ESCOs loetletud rohepöörde jaoks vajalike oskuste osakaal igas asjaomases sektoris. Andmed ei ole riikide kaupa võrreldavad ja hõlmavad väga erinevaid sektoreid.

[30] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2 ja artikli 9 lõikele 2.

Tagada usaldusväärne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 6,0 %ni.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste ja muude ELi vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Võtta meetmeid, et tagada riigi rahanduse pikaajaline kestlikkus, sh pensionisüsteemi kestlikkus.

2. Kiirendada taaste- ja vastupidavuskava rakendamist, tagades muu hulgas piisava haldussuutlikkuse, ning viia kiiresti lõpule kõnealuse kava *addendum*'i, sealhulgas REPowerEU peatüki koostamine, et alustada kiiresti selle rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikuses täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.

3. Suurendada sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluruumide pakkumist, sealhulgas võttes vastu konkreetse õigusraamistiku, parandades erinevate avaliku sektori asutuste vahelist koostööd ning stimuleerides uute elamuüksuste ehitamist ja olemasolevate renoveerimist.

4. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest. Suurendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, tehes täiendavaid investeeringuid elektrivõrkudesse ja taastuvate energiaallikate otsesesse kasutuselevõttu. Ühtlustada taastuvate energiaallikatega seotud lubade andmise menetlusi ja muuta täiendavate reformide abil võrku, et taastuvatel energiaallikatel oleks võimalik sellele juurde pääseda, kaotada väikesemahulistele taastuvate energiaallikate suhtes kohaldatavad piirangud ja luua ühtne kontaktpunkt, suurendada võrgu paindlikkust ning luua soodsad tingimused energiakogukondadele. Suurendada kaugküttesüsteemide ja hoonete energiatõhusust, stimuleerides täielikku renoveerimist ja taastuvate soojusallikate kasutuselevõttu ning lihtsustades haldustoetuste kättesaadavust nii kodumajapidamiste kui ka tööstussektori jaoks ning täiustada avaliku sektori asutuste suutlikkust ja oskusi. Edendada heiteta sõidukite kasutuselevõttu ning suurendada suure läbilaskevõimega laadimis- ja tankimistaristu kättesaadavust uute reformide kaudu, et luua soodsad tingimused sõidukite ja taristu kasutuselevõtuks ning kõrvaldada olemasolevad tõkked. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja